

รายงานการศึกษาฉบับสมบูรณ์ ( Final Report)

โครงการศึกษาข้อกำหนดในการประเมินความจำเป็นของผู้สูงอายุ  
เพื่อการจัดบริการสวัสดิการสังคม

โดย

อ.น้ำผึ้ง มิติล

อ.บวลใย วัฒนกุล

อ.ดร.ภวีศักดิ์ กสิผล

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

เสนอ

สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์สิทธิเด็ก แขวงชน ผู้ด้อยโอกาสและผู้สูงอายุ  
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

มีนาคม 2554

## คำนำ

สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ เป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาสและผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มีภารกิจในการเสนอทิศทาง นโยบายและแผนการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุ ตลอดจนการพัฒนามาตรการ กลไกเพื่อการส่งเสริม คุ้มครองและพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุ

ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการจัดบริการสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและนโยบายการดูแลระยะยาว (Long Term Care) ของผู้สูงอายุในสังคมไทยที่กำลังก้าวเข้าสู่การเป็นสังคมผู้สูงอายุเต็มขั้น จึงได้พัฒนาแบบประเมินและคู่มือการใช้แบบประเมินความจำเป็นของผู้สูงอายุเพื่อการจัดบริการสวัสดิการสังคม เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจำแนกผู้สูงอายุแบบองค์รวมออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีศักยภาพ กลุ่มที่ช่วยเหลือตัวเองได้และกลุ่มที่ต้องการความช่วยเหลือและจัดให้มีบริการสวัสดิการสังคมตามความต้องการจำเป็น (Need) ของผู้สูงอายุทั้งทางด้านสุขภาพจิต สุขภาพกาย เศรษฐกิจ การสนับสนุนทางสังคมและสภาวะแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพและมีศักดิ์ศรีในช่วงวัยสุดท้ายของชีวิต

คณะผู้วิจัย

มีนาคม 2554

# สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
<b>ส่วนที่ 1 แบบประเมินความจำเป็นของผู้สูงอายุเพื่อการจัดบริการสวัสดิการสังคม</b>	
- ความเป็นมา	1
- ทำไมต้องประเมินความจำเป็นของผู้สูงอายุ	1
- ใครจะได้รับประโยชน์จากแบบประเมินผู้สูงอายุเพื่อการจัดบริการสวัสดิการ	2
- กรอบแนวคิดที่ใช้ในการจัดทำแบบประเมิน	2
- แบบประเมินผู้สูงอายุฯ : เกณฑ์และผลการจำแนก	4
<b>ส่วนที่ 2 การนำแบบประเมินความจำเป็นของผู้สูงอายุฯไปสู่การปฏิบัติ</b>	
- ขั้นที่ 1 การสร้างความรู้ความเข้าใจการประเมินความจำเป็นของผู้สูงอายุฯ	5
- ขั้นตอนที่ 2 จัดตั้งคณะทำงานประเมินความจำเป็นของผู้สูงอายุเพื่อการจัดบริการ	5
- ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความจำเป็นของผู้สูงอายุเพื่อการจัดสวัสดิการสังคม	5
- ขั้นตอนที่ 4 การจัดทำรายงานผลการประเมินความจำเป็นของผู้สูงอายุฯ	6
- ขั้นตอนที่ 5 การเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์	7
- ขั้นตอนที่ 6 การจัดทำแผนงาน โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามผลการประเมิน	7
<b>บรรณานุกรม</b>	11
<b>ภาคผนวก</b>	
แบบประเมินความจำเป็นของผู้สูงอายุเพื่อการจัดบริการสวัสดิการสังคม	-1-
แนวทางการจัดบริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ	-6-

# ส่วนที่ 1

## แบบประเมินความจำเป็นของผู้สูงอายุเพื่อการจัดบริการสวัสดิการสังคม

### ความเป็นมา

สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ เป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาสและผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้ดำเนินการจัดจ้างที่ปรึกษาจากคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติให้ทำการศึกษาวิจัยเพื่อจัดทำ “แบบประเมินความจำเป็นของผู้สูงอายุเพื่อการจัดบริการสวัสดิการสังคม” ในการนี้จึงได้พัฒนาคู่มือการใช้แบบประเมินดังกล่าวเพื่อจำแนกประเภทผู้สูงอายุออกเป็น 3 กลุ่ม พร้อมทั้งระบุถึงกระบวนการ ขั้นตอน และแนวทางการจัดบริการในท้องถิ่นเพื่อถ่ายทอดให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับผู้สูงอายุและครอบครัวให้สามารถดูแลและยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุระยะยาวที่เหมาะสมและสอดคล้องกับมาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุที่ได้มีการส่งเสริมการนำไปใช้ในช่วงก่อนหน้านี้

### ทำไมต้องประเมินความจำเป็นของผู้สูงอายุ

ผู้สูงอายุ คือ ปุชนิยมบุคคลที่มีคุณค่าของครอบครัว ชุมชนและประเทศชาติสมควรได้รับการดูแลทั้งในยามปกติและยามเจ็บป่วยเพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่เหมาะสม อยู่เป็นร่มโพธิ์ร่มไทรให้กับครอบครัวและชุมชนให้นานที่สุด แต่ในภาวะความสูงอายุมักปรากฏความเสื่อมถอยทั้งทางด้านจิตใจ ร่างกาย จิตวิทยาสังคมและการหารายได้ จึงต้องการการช่วยเหลือ ดูแลเพื่อตอบสนองความต้องการที่จำเป็นขั้นพื้นฐาน (Need) ที่จะทำให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้

อย่างมีศักดิ์ศรีในวัยสุดท้ายของชีวิต โดยครอบครัวควรทำหน้าที่สำคัญดังกล่าวภายใต้การสนับสนุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดบริการตามสภาพปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของผู้สูงอายุกลุ่มต่างๆ คือ กลุ่มที่ต้องการความช่วยเหลือ กลุ่มที่ช่วยเหลือตัวเองได้บ้างและกลุ่มที่มีศักยภาพ

## ใครจะได้รับประโยชน์จากแบบประเมินความจำเป็นของผู้สูงอายุฯ

การประเมินความจำเป็นของผู้สูงอายุเพื่อการจัดบริการสวัสดิการสังคม มีเป้าหมายในการบ่งชี้ปัญหา ความต้องการจำเป็นเพื่อแยกประเภทหรือระดับของผู้สูงอายุออกเป็น 3 กลุ่มเพื่อให้ครอบครัว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานและองค์กรเครือข่ายด้านผู้สูงอายุในระดับพื้นที่ ตลอดจนตัวตนของผู้สูงอายุเองผลักดันให้เกิดการจัดบริการสวัสดิการสังคมในท้องถิ่นที่สอดคล้องกับสภาพของผู้สูงอายุตามบริบทของพื้นที่ ทั้งนี้เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ดังนี้

1. ผู้สูงอายุ ได้รับการส่งเสริม การป้องกันและการแก้ไขฟื้นฟูสภาพปัญหาได้ตรงกับความต้องการจำเป็น เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ

2. อาสาสมัครและผู้ดูแลผู้สูงอายุ มีข้อมูลความต้องการจำเป็นขั้นพื้นฐานของผู้สูงอายุ เฉพาะรายในการขอรับบริการสวัสดิการสังคมจากทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีเครื่องมือในการได้มาซึ่งข้อมูลความต้องการจำเป็นของผู้สูงอายุทั้งกลุ่มที่มีศักยภาพ กลุ่มที่ช่วยเหลือตัวเองได้บ้าง กลุ่มที่ต้องการความช่วยเหลือและรายกรณี ส่งผลให้สามารถนำเสนอแผนงาน โครงการ งบประมาณและกิจกรรมที่ตอบสนองความต้องการจำเป็นของผู้สูงอายุได้อย่างถูกต้องทั้ง 3 กลุ่มและรายกรณีต่อสภาพบริหารของท้องถิ่น หน่วยงานราชการ เอกชนและภาคส่วนต่างๆที่เกี่ยวข้อง

4. องค์กรเครือข่าย มีข้อมูลในการจัดทำโครงการเพื่อหนุนเสริมผู้สูงอายุได้ตรงกับสภาพความต้องการจำเป็นทั้งในระดับกลุ่มและรายบุคคล

5. ทุกภาคส่วน รับผิดชอบต่อสถานการณ์คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในระดับพื้นที่และสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุได้อย่างสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของผู้สูงอายุ

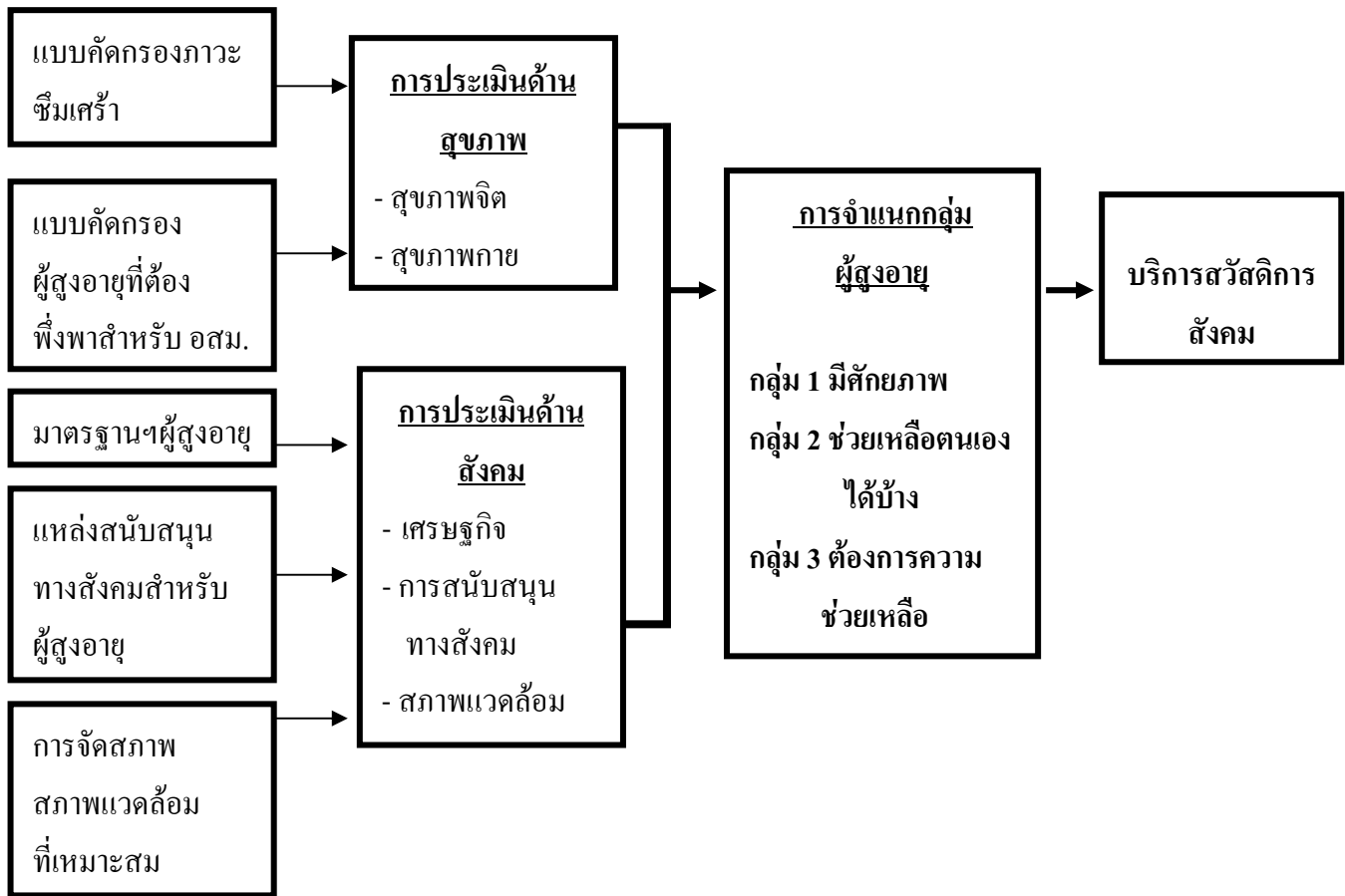
### กรอบแนวคิดที่ใช้ในการจัดทำแบบประเมินฯ

คณะที่ปรึกษาได้มีการศึกษาทบทวนแนวคิด ข้อกฎหมาย ตลอดจนศึกษาถึงรูปแบบการประเมินและคัดกรองผู้สูงอายุที่มีอยู่ในปัจจุบันเพื่อประยุกต์ใช้ในการประเมินความต้องการจำเป็นของผู้สูงอายุแบบองค์รวม ใน 5 มิติ คือ มิติสุขภาพจิต มิติสุขภาพกาย มิติเศรษฐกิจ มิติการสนับสนุนทางสังคม และมิติสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย

1. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550
2. แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545-2564)
3. พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546
4. แนวคิดการดูแลผู้สูงอายุระยะยาว (Long term care)
5. แนวคิดการพึ่งพาในผู้สูงอายุ
6. แนวคิดการสนับสนุนทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ
7. มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุ
8. มาตรฐานการจัดสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ
9. การคัดกรองและการประเมินภาวะซึมเศร้าในผู้สูงอายุไทย โดยกรมสุขภาพจิต
10. แบบคัดกรองผู้สูงอายุที่ต้องพึ่งพาสำหรับ อสม.

การประยุกต์ใช้อาจมีข้อถาม เกณฑ์การประเมินที่แตกต่างจากต้นแบบ ทั้งนี้ เพื่อให้อาสาสมัครในพื้นที่สามารถทำการคัดกรองและจำแนกผู้สูงอายุออกเป็น กลุ่มต่างๆได้ด้วยตนเอง

### แผนภาพกรอบในการจัดทำแบบประเมินความจำเป็นของผู้สูงอายุ



### แบบประเมินผู้สูงอายุ : เกณฑ์และผลการจำแนก

การประเมินความจำเป็นของผู้สูงอายุเพื่อการจัดบริการสวัสดิการสังคมมีองค์ประกอบในการจำแนกผู้สูงอายุจำนวน 5 มิติ คือ มิติสุขภาพจิต มิติสุขภาพกาย มิติเศรษฐกิจ มิติการสนับสนุนทางสังคม และมิติสิ่งแวดล้อม โดยมีเกณฑ์การจำแนกออกเป็น 3 ประเภท คือ ประเภทที่ 1 (ดี) ไม่พบภาวะซึมเศร้า/ไม่พึ่งพาในมิตินั้นๆ ประเภทที่ 2 (ปานกลาง) มีภาวะซึมเศร้าปานกลาง/พึ่งพาน้อยในมิตินั้นๆ ประเภทที่ 3 (ไม่ดี) มีภาวะซึมเศร้ามาก/พึ่งพามากในมิตินั้นๆ โดยมีการจัดทำกรอบการจำแนกออกเป็น 2 ด้าน คือ

1. ด้านสุขภาพ ประกอบด้วย การประเมินผลมิติสุขภาพจิต และมิติสุขภาพกาย
2. ด้านสังคม ประกอบด้วย การประเมินผลมิติเศรษฐกิจ มิติการสนับสนุนทางสังคม และมิติสิ่งแวดล้อม

### เกณฑ์การประเมินที่ใช้ในการจำแนกรายด้าน คือ

- 1 (ดี) คือ มีผลการประเมินรายมิติในระดับดี ทุกด้าน ( 1 ทุกมิติ)
- 2 (ปานกลาง) คือ มีผลการประเมินรายมิติในระดับดี บางด้าน  
(1 อย่างน้อย 1 มิติ หรือ 2 ทุกมิติ)
- 3 (ไม่ดี) คือ มีผลการประเมินรายมิติในระดับ ไม่ดี ทุกด้าน ( 3 ทุกมิติ)

การประเมินความจำเป็นของผู้สูงอายุเพื่อการจัดบริการสวัสดิการสังคม คือ การประเมินผู้สูงอายุแบบองค์รวม (Holistic Assessment) ทั้งด้านสุขภาพและสังคม โดยมีเกณฑ์การประเมิน ดังนี้

- กลุ่มที่ 1 (มีศักยภาพ) : การประเมินทางด้านสุขภาพและด้านสังคม ดีทั้งสองด้าน : ( 1 ทุกด้าน)
- กลุ่มที่ 2 (ช่วยเหลือตัวเองได้) : การประเมินทางด้านสุขภาพและด้านสังคมดี เพียงด้านใดด้านหนึ่ง  
: (1 อย่างน้อย 1 ด้าน หรือ 2 ทุกด้าน )
- กลุ่มที่ 3 (ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้) : การประเมินทางด้านสุขภาพและด้านสังคม ไม่ดีทั้งสองด้าน  
: ( 3 ทุกด้าน)

อันจะนำไปสู่การจัดบริการสวัสดิการสังคมที่เหมาะสมกับสภาพของผู้สูงอายุในแต่ละกลุ่ม



## ส่วนที่ 2

### การประเมินความจำเป็นของผู้สูงอายุเพื่อการจัดบริการสวัสดิการสังคม

#### ขั้นที่ 1 การสร้างความรู้ความเข้าใจการประเมินความจำเป็นของผู้สูงอายุฯ

##### เป้าหมาย

ผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้นำกลุ่มหรือชมรมผู้สูงอายุมีความเข้าใจและเห็นถึงความสำคัญของการประเมินความจำเป็นของผู้สูงอายุ

##### วิธีการ

1. ประสานงานกับผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้นำกลุ่มหรือชมรมผู้สูงอายุ เพื่อชี้ให้เห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ที่จะได้รับจากการการประเมินความจำเป็นของผู้สูงอายุในพื้นที่
2. จัดประชุมเพื่อศึกษาและทำความเข้าใจการประเมินความจำเป็นของผู้สูงอายุ

#### ขั้นตอนที่ 2 จัดตั้งคณะทำงานประเมินความจำเป็นของผู้สูงอายุเพื่อการจัดบริการสวัสดิการสังคมในท้องถิ่น

##### เป้าหมาย

เกิดคณะทำงานประเมินความจำเป็นของผู้สูงอายุเพื่อการจัดสวัสดิการสังคมประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

##### วิธีการ

1. แต่งตั้งคณะทำงานประเมินความจำเป็นของผู้สูงอายุเพื่อการจัดสวัสดิการสังคมในท้องถิ่น
2. กำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะทำงานในการผลักดันให้มีการประเมินความจำเป็นของผู้สูงอายุและการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์

## ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความจำเป็นของผู้สูงอายุเพื่อการจัดสวัสดิการสังคม

### เป้าหมาย

ได้ข้อมูลที่สามารถจำแนกผู้สูงอายุออกเป็น 3 กลุ่ม

### วิธีการ

1. จัดทำแบบประเมินความจำเป็นของผู้สูงอายุเพื่อการจัดสวัสดิการสังคมให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ หรือเพิ่มคำถามที่ท้องถิ่นต้องการทราบตามความเหมาะสม (ดูตัวอย่างในภาคผนวก ก.)
2. กำหนดตัวผู้เก็บข้อมูลตามแบบประเมิน ซึ่งควรเป็นบุคคลที่ผู้สูงอายุคุ้นเคยและไว้วางใจ เช่น อพส. อสม. อพม. หรือ สมาชิกชมรมผู้สูงอายุ เป็นต้น
3. คัดเลือกพื้นที่และกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างให้ชัดเจน หากมีผู้สูงอายุไม่มาก ควรเก็บข้อมูลผู้สูงอายุทุกคน
4. ระบุระยะเวลาในการจัดเก็บและการส่งคืนแบบประเมิน
5. วิธีการเก็บข้อมูล ควรใช้การสอบถามจากผู้สูงอายุ สังเกตการทำกิจกรรมและสภาพแวดล้อมของผู้สูงอายุจากการเยี่ยมบ้าน
6. ควรตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของข้อมูล หากข้อมูลยังไม่สมบูรณ์หรือไม่ชัดเจน ควรให้ผู้เก็บข้อมูลไปทำการประเมินอีกครั้ง
7. การประมวลผล ผู้เก็บข้อมูลทำการประมวลข้อมูลและจำแนกกลุ่มผู้สูงอายุตามเกณฑ์ที่กำหนด จากนั้นควรมีการประมวลผลของข้อมูลทั้งหมดเพื่อสรุปผลการประเมินระดับท้องถิ่น
8. การจัดเก็บผลการประเมิน ควรจัดเก็บในรูปแบบเอกสาร/ข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์ที่สามารถสืบค้นสภาพปัญหาและความจำเป็นได้เป็นรายกรณีและรายกลุ่มต่างๆ

## ขั้นตอนที่ 4 การจัดทำรายงานผลการประเมินความจำเป็นของผู้สูงอายุ เพื่อการจัดบริการสวัสดิการสังคม

### เป้าหมาย

มีรายงานผลการประเมินความจำเป็นของผู้สูงอายุเพื่อการจัดสวัสดิการสังคม

### วิธีการ

คณะทำงานประเมินความจำเป็นของผู้สูงอายุจัดทำรายงานผลการสำรวจ โดยมีประเด็น ดังนี้

- 1) ความเป็นมาของการประเมิน
- 2) วัตถุประสงค์
- 3) วิธีการประเมิน
- 4) ผลการประเมินความจำเป็นของผู้สูงอายุ
- 5) การจัดลำดับข้อมูลความจำเป็นเร่งด่วนในการแก้ไขและป้องกันปัญหาของผู้สูงอายุในแต่ละกลุ่มหรือรายกรณี
- 6) แนวทาง วิธีการในการนำเสนอผลการประเมินเพื่อการแก้ไขฟื้นฟู ป้องกัน และส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุในแต่ละกลุ่มหรือรายกรณี
- 7) ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆที่เกี่ยวข้อง
- 8) ผู้รับผิดชอบ/ดำเนินการ
- 9) งบประมาณและแหล่งสนับสนุน

## ขั้นตอนที่ 5 การเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์

### เป้าหมาย

ผู้สูงอายุและผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับทราบผลการสำรวจ

## วิธีการ

1. สรุปผลการประเมินเป็นเอกสารแบบสั้นๆ และเข้าใจง่าย ข้อมูลรายบุคคลควรปกปิดเป็นความลับ
2. นำเอกสารสรุปผลการประเมินไปเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่างๆ เช่น การนำเสนอต่อที่ประชุมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สื่อท้องถิ่น เช่น เสียงตามสาย ในชุมชน วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น
3. ส่งเสริมและแนะนำให้มีการประเมินความจำเป็นของผู้สูงอายุฯ ในพื้นที่อื่นๆ

## ขั้นตอนที่ 6 การจัดทำแผนงาน โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามผลการประเมิน

### เป้าหมาย

1. การมีส่วนร่วมของคนทุกช่วงวัยและทุกภาคส่วนในการส่งเสริมศักยภาพ ป้องกันและแก้ไข ปัญหาผู้สูงอายุในแต่ละกลุ่ม
2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีแผนงาน โครงการ และกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในแต่ละกลุ่มตามผลการประเมิน

### วิธีการ

#### 1. การจัดทำแผน

- 1) จัดประชุมร่วมกันระหว่างคณะทำงานประเมินความจำเป็นของผู้สูงอายุฯ และผู้เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาผลการประเมินความจำเป็นของผู้สูงอายุฯ พร้อมกับวิเคราะห์สภาพปัญหา แหล่งทุนและงบประมาณ แนวทางการประสานความร่วมมือในชุมชน ภาคราชการและภาคเอกชนในการยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในแต่ละกลุ่มหรือรายกรณี
- 2) นำเสนอผลการประเมินและการประชุมของคณะทำงานต่อเวทีประชาคมในท้องถิ่น และระดมความคิดเห็นว่าควรจัดทำโครงการพัฒนาคุณภาพ

ชีวิตผู้สูงอายุอย่างเร่งด่วนในกลุ่มที่ต้องการความช่วยเหลือ กลุ่มที่ช่วยเหลือตนเองได้บ้าง ตลอดจนการส่งเสริมและใช้ประโยชน์จากกลุ่มที่มีศักยภาพได้อย่างไร

- 3) นำเสนอมติของเวทีประชาคมเข้าสู่ที่ประชุมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อการทำงานงบประมาณ แผนงานและโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ (รายละเอียดโครงการในภาคผนวก ข.)
- 4) กำหนดเป้าหมายความสำเร็จของแผนเป็นรายปี พร้อมทั้งมีการประเมินความจำเป็นของผู้สูงอายุทุกปีเพื่อวัดความสำเร็จของการจัดทำแผนงานโครงการ

## 2. การดำเนินงานตามแผน และการสรุปบทเรียน

- 1) ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ เอกชน สถาบันทางศาสนา ชมรมผู้สูงอายุและครอบครัวให้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผน เช่น สำนักงานจัดหางานจังหวัดซึ่งมีหน้าที่หลักในการสร้างงานให้แก่ผู้สูงอายุ ตามกฎหมาย ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมประจำจังหวัด การรวมกลุ่มเพื่อขอรับการสนับสนุนจากกองทุนผู้สูงอายุ สถาบันอาชีวศึกษาที่มีนักศึกษาสามารถซ่อมแซมบ้านได้
- 2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดสรรงบประมาณและระดมทุน ทั้งภายในและภายนอกชุมชนเพื่อการดำเนินงานตามโครงการ เช่น ขอรับการบริจาคเงินและสิ่งของ (โถส้วมแบบนั่ง, ราวจับ, รถเข็น, ผ้าอ้อมสำเร็จรูป) จากบริษัทขนาดใหญ่ที่มีการคืนกำไรสู่สังคม(CSR) ทั้งในและนอกพื้นที่
- 3) เมื่อเสร็จสิ้นโครงการ จัดให้มีการสรุปบทเรียนว่า การดำเนินงานตามโครงการมีจุดแข็ง จุดอ่อน อย่างไรบ้าง และหากจะทำโครงการเช่นนี้อีก ต้องปรับปรุงวิธีการดำเนินงานอย่างไร

## บรรณานุกรม

- น้ำผึ้ง มีศิริ และคณะ : **สรุปผลการถอดบทเรียนพื้นที่นำร่อง 4 จังหวัดที่นำมามาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุไปสู่การปฏิบัติ.** สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ. 2554 .
- น้ำผึ้ง มีศิริ และคณะ : **รายงานการศึกษาข้อกำหนดในการประเมินความจำเป็นของผู้สูงอายุเพื่อการจัดบริการสวัสดิการสังคม.** สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ. 2554 .
- ลินจง โปธิบาล และคณะ : **การพัฒนาศักยภาพชุมชนภาคเหนือของประเทศไทยในการดูแลระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุ ระยะที่ 1.** 2552.
- สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาสและผู้สูงอายุ : **คู่มือการให้มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองสิทธิผู้สูงอายุ.** 2552.
- สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ : **คู่มือการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุ.** 2552.
- สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ : **รายงานการศึกษาโครงการสร้างระบบการติดตามและประเมินผลแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2.** 2551.
- สำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข : **การดูแลสุขภาพผู้สูงอายุระยะยาว.** 2553.

**ภาคผนวก**

**ภาคผนวก ก.**

**แบบประเมินความจำเป็นของผู้สูงอายุเพื่อการจัดบริการสวัสดิการสังคม**



# แบบประเมินความจำเป็นของผู้สูงอายุเพื่อการจัดบริการสวัสดิการสังคม

**ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป**

วันที่สอบถาม.....ชื่อ-สกุล ผู้สูงอายุ.....  
 ที่อยู่ผู้สูงอายุ บ้านเลขที่.....หมู่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....  
 ชื่อ-สกุลผู้สอบถาม.....

**ส่วนที่ 2 ข้อมูลส่วนบุคคล**

1. อายุ.....ปี
2. เพศ  ชาย  หญิง
3. ระดับการศึกษาสูงสุด
  - ไม่ได้รับการศึกษา  ประถมศึกษา  มัธยมศึกษา
  - อนุปริญญา  ปริญญาตรี  สูงกว่าปริญญาตรี
4. สถานภาพสมรส  โสด  คู่  หม้าย  หย่า/แยก
5. ลักษณะการอยู่อาศัย
  - อยู่คนเดียว  อยู่กับคู่สมรสเพียงลำพัง  อยู่กับคู่สมรสและบุตรหลาน
  - อยู่กับบุตรหลาน  อยู่กับญาติ  อยู่กับบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ญาติ
6. การพูดคุยสื่อสารกับบุคคลอื่น
  - พูดสื่อสารได้  พูดสื่อสารพอได้บ้าง  พูดสื่อสารไม่ได้
7. การประกอบอาชีพ  ไม่ประกอบอาชีพ
  - ประกอบอาชีพ ระบุ.....และมีรายได้จากการประกอบอาชีพ..... บาทต่อเดือน
8. รายจ่ายตนเอง เฉลี่ยต่อเดือน.....บาท

**ส่วนที่ 3 มิติด้านสุขภาพจิต**

คำชี้แจง : ให้ผู้ประเมิน**สอบถามอาการ**ของผู้สูงอายุ ในช่วง 2 สัปดาห์ที่ผ่านมา

ข้อที่	องค์ประกอบ	ผลการประเมิน	
		ใช่	ไม่ใช่
1.	มีความรู้สึกเศร้า เป็นทุกข์ ท้อแท้		
2.	เมื่อกิจกรรมที่เคยชอบทำ หรือไม่อยากพบผู้คนที่เคยคุยหรือเคยร้องไห้คนเดียว		
3.	รู้สึกว่าไม่อยากมีชีวิตอยู่		

**เกณฑ์การจำแนก**

- ประเภทที่ 1 (ไม่พบภาวะซึมเศร้า) :                                    ตอบว่า “ไม่ใช่” ทุกข้อ
- ประเภทที่ 2 (มีภาวะความซึมเศร้าปานกลาง) :                            ตอบว่า “ใช่” อย่างน้อย 1 ข้อ
- ประเภทที่ 3 (มีภาวะซึมเศร้ามาก) :    ตอบว่า “ใช่” ทุกข้อ

**ผลการคัดกรองสุขภาพจิต** ผู้สูงอายุจัดอยู่ในกลุ่มที่.....

**ส่วนที่ 4 มิติด้านสุขภาพกาย**

1. โรคประจำตัว  มี ระบุ.....  ไม่มี

2. กิจวัตรประจำวัน

คำชี้แจง : ให้ผู้ประเมิน **สังเกต การทำกิจกรรม**ของผู้สูงอายุ ค

หากพบปัญหาให้ **เส้นใต้**ข้อความที่เป็นปัญหา และ ทำเครื่องหมาย  ในช่อง “ไม่ใช่”

ข้อที่	องค์ประกอบ	ผลการประเมิน	
		ใช่	ไม่ใช่
1.	ผู้สูงอายุสามารถเคลื่อนไหวและทำกิจกรรมภายในบ้านด้วยตนเอง เช่น ตักอาหารเข้าปาก ใช้ห้องส้วมได้เอง		
2.	ผู้สูงอายุสามารถเดินนอกบ้าน หรือเคลื่อนที่นอกบ้าน (หากใช้รถเข็น ไม่เท้า หรืออุปกรณ์ช่วยจะเดินด้วยตัวเองได้โดยปลอดภัย		

**เกณฑ์การจำแนก**

ประเภทที่ 1 (ไม่พึ่งพา) :            ตอบว่า “ใช่” ทุกข้อ

ประเภทที่ 2 (พึ่งพาน้อย) :            ตอบว่า “ไม่ใช่” อย่างน้อย 1 ข้อ

ประเภทที่ 3 (พึ่งพามาก) :            ตอบว่า “ ไม่ใช่” ทุกข้อ

ผลการคัดกรอง ผู้สูงอายุจัดอยู่ในกลุ่มที่.....

**ส่วนที่ 5 มิติด้านเศรษฐกิจ**

คำชี้แจง : ให้ผู้ประเมิน **สอบถามเหตุการณ์**ของผู้สูงอายุในรอบปีที่ผ่านมา

ข้อที่	องค์ประกอบ	ผลการประเมิน	
		ใช่	ไม่ใช่
1.	ผู้สูงอายุมิรายได้เพียงพอกับค่าใช้จ่ายส่วนตัว		
2.	ผู้สูงอายุมีเงินเหลือเก็บไว้ใช้ยามจำเป็น		

**เกณฑ์การจำแนก**

ประเภทที่ 1 (ไม่พึ่งพา) :            ตอบว่า “ใช่” ทุกข้อ

ประเภทที่ 2 (พึ่งพาน้อย) :            ตอบว่า “ไม่ใช่” อย่างน้อย 1 ข้อ

ประเภทที่ 3 (พึ่งพามาก) :            ตอบว่า “ ไม่ใช่” ทุกข้อ

ผลการคัดกรองด้านเศรษฐกิจ ผู้สูงอายุจัดอยู่ในกลุ่มที่.....

**ส่วนที่ 6 มิติด้านการสนับสนุนทางสังคม**

**คำชี้แจง :** ให้ผู้ประเมิน**สอบถามเหตุการณ์**ของผู้สูงอายุในช่วงรอบปีที่ผ่านมา

หากพบปัญหาให้**เส้นใต้**ข้อความที่เป็นปัญหา และ ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง “ไม่ใช่”

ข้อที่	องค์ประกอบ	ผลการประเมิน	
		ใช่	ไม่ใช่
1.	ผู้สูงอายุได้รับการดูแลเอาใจใส่ด้านสุขภาพ เช่น กินยาครบ พาไปพบแพทย์ จัดหาอาหารและของใช้จากบุตรหลานอย่างสม่ำเสมอ		
2.	ผู้สูงอายุมีสัมพันธภาพที่ดีและมีกิจกรรมร่วมกับเพื่อนบ้าน		
3.	ผู้สูงอายุสามารถประกอบกิจทางศาสนาได้ตามต้องการ		

**เกณฑ์การจำแนกการสนับสนุนทางสังคม**

ประเภทที่ 1 (ไม่พึงพา) :            ตอบว่า “ใช่” ทุกข้อ

ประเภทที่ 2 (พึ่งพาน้อย) :            ตอบว่า “ไม่ใช่” อย่างน้อย 1 ข้อ

ประเภทที่ 3 (พึ่งพามาก) :            ตอบว่า “ไม่ใช่” ทุกข้อ

**ผลการคัดกรองการสนับสนุนทางสังคม** ผู้สูงอายุจัดอยู่ในกลุ่มที่.....

**ส่วนที่ 7 มิติด้านสภาพแวดล้อม**

**คำชี้แจง** ให้ผู้ประเมิน**สังเกตสิ่งแวดล้อม**ของผู้สูงอายุ

หากพบปัญหาให้**เส้นใต้**ข้อความที่เป็นปัญหา และ ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง “ไม่ใช่”

ข้อที่	องค์ประกอบ	ผลการประเมิน	
		ใช่	ไม่ใช่
1.	ห้องนอน/บริเวณที่ผู้สูงอายุนอนสะอาด มีแสงสว่างเพียงพอ ไม่มีเสียงรบกวน		
2.	พื้นที่ใช้สอยของผู้สูงอายุ เรียบ ไม้รื่น แข็งแรง		
3.	ห้องน้ำ/ห้องส้วม อยู่ใกล้ สะอาด มีแสงสว่างเพียงพอ		

**เกณฑ์การจำแนกสภาพแวดล้อม**

ประเภทที่ 1 (ไม่พึ่งพา) :            ตอบว่า “ใช่” ทุกข้อ

ประเภทที่ 2 (พึ่งพาน้อย) :            ตอบว่า “ไม่ใช่” อย่างน้อย 1 ข้อ

ประเภทที่ 3 (พึ่งพามาก) :            ตอบว่า “ไม่ใช่” ทุกข้อ

**คัดกรองการสนับสนุนทางสังคม** ผู้สูงอายุจัดอยู่ในกลุ่มที่.....

## สรุปผลการประเมินความจำเป็นของผู้สูงอายุ

### ผลการประเมินด้านสุขภาพ

การประเมินมิติสุขภาพจิต ประเภท.....

การประเมินมิติสุขภาพกาย ประเภท.....

แปลผลการประเมินทางสุขภาพ กลุ่ม.....

### ผลการประเมินด้านสังคม

การประเมินมิติเศรษฐกิจ ประเภท.....

การประเมินมิติการสนับสนุนทางสังคม ประเภท.....

การประเมินมิติสภาพแวดล้อม ประเภท.....

แปลผล การประเมินทางสังคม กลุ่ม.....

### เกณฑ์การประเมินผลด้านสุขภาพและด้านสังคม :

กลุ่ม 1 คือ มีผลการประเมินรายมิติในระดับดี ทุกมิติ (1 ทุกมิติ)

กลุ่ม 2 มีผลการประเมินรายมิติในระดับดี บางมิติ (1 บางมิติ หรือ 2 ทุกมิติ)

กลุ่ม 3 มีผลการประเมินรายมิติในระดับ ไม่ดี ทุกมิติ (3 ทุกมิติ)

สรุปผลการประเมิน ผู้สูงอายุจัดอยู่ในกลุ่ม.....

### เกณฑ์การประเมินความจำเป็นของผู้สูงอายุ :

กลุ่มที่ 1 (มีศักยภาพ) : การประเมินด้านสุขภาพและทางสังคมดีทั้งสองด้าน (1 ทุกด้าน)

กลุ่มที่ 2 (ช่วยเหลือตัวเองได้) : การประเมินด้านสุขภาพและทางสังคมอยู่ในระดับดี เพียงด้านใดด้านหนึ่ง  
(1 บางด้าน หรือ 2 ทุกด้าน)

กลุ่มที่ 3 (ต้องการความช่วยเหลือ) : การประเมินด้านสุขภาพและทางสังคมไม่ดี ทั้งสองด้าน (3 ทุกด้าน)

ความคิดเห็นต่อสภาพ/การให้ความช่วยเหลือผู้สูงอายุ.....

.....

.....

.....

.....

**ภาคผนวก ข.**

**แนวทางการจัดบริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ  
กลุ่มที่ต้องการความช่วยเหลือ กลุ่มที่ช่วยเหลือตัวเองได้  
และและกลุ่มที่มีศักยภาพ**

แนวทางการจัดบริการสวัสดิการสังคมและการดูแลที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุกลุ่มต่างๆ

กลุ่ม	ลักษณะจากการประเมิน	ลักษณะบริการ	วิธีการและตัวอย่างการจัดบริการสวัสดิการสังคม				
			สุขภาพจิต	สุขภาพกาย	เศรษฐกิจ	การสนับสนุนทางสังคม	สิ่งแวดล้อม
			เป้าหมาย : ผู้สูงอายุมีอารมณ์แจ่มใส ไม่มีภาวะซึมเศร้า	เป้าหมาย : ผู้สูงอายุทำกิจกรรมในบ้านและนอกบ้านได้ด้วยตัวเอง	เป้าหมาย : ผู้สูงอายุมีรายได้เพียงพอในการดำรงชีวิต	เป้าหมาย : ผู้สูงอายุได้รับการดูแลจากลูกหลาน เพื่อนบ้าน และได้ปฏิบัติกิจทางศาสนา	เป้าหมาย : ผู้สูงอายุอาศัยอยู่ในบ้านที่เหมาะสมและปลอดภัย
กลุ่มที่ 3 ช่วยเหลือตนเองไม่ได้	ไม่ดีทั้งด้านสุขภาพและด้านสังคม (3 ทุกด้าน)	แก้ไขฟื้นฟู	ผู้มีบทบาทหลัก : รพ.สต. โรงพยาบาล โรงพยาบาลจิตเวช ผู้มีบทบาทรอง : อปท. วิธีการ : 1. ประสานงานกับ รพ.สต. เพื่อประเมินภาวะซึมเศร้าขั้นสูง 2. สร้างความรู้ความ	ผู้มีบทบาทหลัก : รพ.สต. โรงพยาบาล อสม. ผู้มีบทบาทรอง : อปท. วิธีการ : 1. ประสานงานในการตรวจสอบสุขภาพกายภาพบำบัด กับ รพ.สต.และ	ผู้มีบทบาทหลัก : อปท. ผู้มีบทบาทรอง : เจ้าของกิจการในพื้นที่ สำนักงาน จัดหางาน วิธีการ : 1. ประเมินศักยภาพในการทำงานของผู้สูงอายุแบบรายกรณี	ผู้มีบทบาทหลัก : ครอบครัว ลูกหลาน ผู้มีบทบาทรอง : เพื่อนบ้าน คนในชุมชน บริษัทห้างร้าน และ อปท. วิธีการ : 1. ประสานความร่วมมือกับสถานประกอบการและสถานศึกษาในพื้นที่เพื่อหาอาสาสมัครเยี่ยมเยียนผู้สูงอายุ	ผู้มีบทบาทหลัก : อปท. ผู้มีบทบาทรอง : สถาบันอาชีวศึกษา วิธีการ : 1. ประสานความร่วมมือกับสถานบันอาชีวศึกษาในพื้นที่ในการซ่อมแซมและปรับปรุงบ้าน

กลุ่ม	ลักษณะจาก การประเมิน	ลักษณะบริการ	วิธีการและตัวอย่างการจัดบริการสวัสดิการสังคม				
			สุขภาพจิต เป้าหมาย : ผู้สูงอายุ มีอารมณ์แจ่มใส ไม่ มีภาวะซึมเศร้า	สุขภาพกาย เป้าหมาย : ผู้สูงอายุ ทำกิจกรรมในบ้าน และนอกบ้านได้ ด้วยตัวเอง	เศรษฐกิจ เป้าหมาย : ผู้สูงอายุ มีรายได้เพียงพอใน การดำรงชีวิต	การสนับสนุนทางสังคม เป้าหมาย : ผู้สูงอายุได้รับการ ดูแลจากลูกหลาน เพื่อนบ้าน และได้ปฏิบัติกิจทางศาสนา	สิ่งแวดล้อม เป้าหมาย : ผู้สูงอายุ อาศัยอยู่ในบ้านที่ เหมาะสมและ ปลอดภัย
			เข้าใจเรื่องโรค ซึมเศร้ากับผู้ดูแล ผู้สูงอายุ 3. จัดอาสาสมัครเพื่อ พบปะพูดคุยและเฝ้า ระวังการฆ่าตัวตาย	โรงพยาบาล 2. ประสานกับ โรงพยาบาลในการ ประเมินความพิการ เพื่อรับเบี้ยคนพิการ 3. ประสาน พมจ. ในการขอรับกาย อุปกรณ์ เช่น รถเข็น ไม้เท้า ฯลฯ 4. ขอรับบริจาค สิ่งของจำเป็น สำหรับผู้สูงอายุ ที่นอนติดเตียงจาก	2. ประสานกับสถาน ประกอบการและ เจ้าของกิจการใน พื้นที่เพื่อให้ผู้สูงอายุ เข้าทำงาน 3. ประสานงานกับ สำนักงานจัดหางาน จังหวัดและ สำนักงานพัฒนา ฝีมือแรงงานจังหวัด ในการดำเนินงาน และฝึกอาชีพ ผู้สูงอายุ	2. จัดจ้างอาสาสมัครดูแล ผู้สูงอายุจากงบประมาณของ อปท. 3. จัดรถของ อปท.เพื่อ ให้บริการพาไปพบแพทย์ ตามนัด 4. จัดหาเตียงใส่ยาที่ต้อง รับประทานเป็นประจำแบบ รายมืออาหารให้แก่ผู้สูงอายุ 5. จัดอบรมและให้ความรู้ ด้านพัฒนาการและการ เปลี่ยนแปลงในวัยสูงอายุ ให้แก่ผู้ดูแลและอาสาสมัคร	ผู้สูงอายุ 2. ประสานความ ร่วมมือกับศูนย์ พัฒนาการจัด สวัสดิการสังคม จังหวัดเพื่อซ่อมบ้าน 3. ประสานความ ร่วมมือ รั้วข้าววัสดุ ก่อสร้างในการจัดหา อุปกรณ์ที่เหมาะสม กับบ้านผู้สูงอายุ 4. ส่งเสริมความรู้ใน การจัด

กลุ่ม	ลักษณะจากการประเมิน	ลักษณะบริการ	วิธีการและตัวอย่างการจัดบริการสวัสดิการสังคม				
			สุขภาพจิต เป้าหมาย : ผู้สูงอายุ มีอารมณ์แจ่มใส ไม่ มีภาวะซึมเศร้า	สุขภาพกาย เป้าหมาย : ผู้สูงอายุ ทำกิจกรรมในบ้าน และนอกบ้านได้ ด้วยตัวเอง	เศรษฐกิจ เป้าหมาย : ผู้สูงอายุ มีรายได้เพียงพอใน การดำรงชีวิต	การสนับสนุนทางสังคม เป้าหมาย : ผู้สูงอายุได้รับการ ดูแลจากลูกหลาน เพื่อนบ้าน และได้ปฏิบัติกิจทางศาสนา	สิ่งแวดล้อม เป้าหมาย : ผู้สูงอายุ อาศัยอยู่ในบ้านที่ เหมาะสมและ ปลอดภัย
				บริษัท ห้างร้านใน ชุมชน เช่น ผ้าอ้อม สำเร็จรูป ฯลฯ 4. จัดหาอาสาสมัคร ทั้งจากผู้สูงอายุกลุ่ม ที่ 1 และคนจาก หลายช่วงวัยเข้า เยี่ยมเยียนผู้สูงอายุ 5. จัดโครงการให้ ความรู้ เสริมสร้าง กำลังใจและ นันทนาการแก่ ผู้ดูแลผู้สูงอายุ	4. ส่งเสริมศักยภาพ ของผู้มีรายได้ดีใน ชุมชนในการบริจาค สิ่งของจำเป็น สำหรับผู้สูงอายุ 5. จัดตั้งและระดม ทุนเพื่อสวัสดิการ ผู้สูงอายุยากไร้ จาก การหักกำไรของ กองทุนต่างๆใน ชุมชน	6. ประสานความร่วมมือ กับศาสนสถานในพื้นที่ใน การจัดกิจกรรมเพื่อผู้สูงอายุ 7. จัดทำโครงการธรรมสัญจร ไปยังสถานที่ที่มีการพบปะ กันของผู้สูงอายุในชุมชน 8. จัดทำโครงการแลกเปลี่ยน หีบห่อสื่อต่างๆทางศาสนา เช่น หนังสือ วิซีดี เป็นต้น	สภาพแวดล้อมที่ เหมาะสมและ ปลอดภัยให้แก่ผู้ดูแล



กลุ่ม	ลักษณะจากการประเมิน	ลักษณะบริการ	วิธีการและตัวอย่างการจัดบริการสวัสดิการสังคม				
			สุขภาพจิต	สุขภาพกาย	เศรษฐกิจ	การสนับสนุนทางสังคม	สิ่งแวดล้อม
			เป้าหมาย : ผู้สูงอายุ มีอารมณ์แจ่มใส ไม่ มีภาวะซึมเศร้า	เป้าหมาย : ผู้สูงอายุ ทำกิจกรรมในบ้าน และนอกบ้านได้ ด้วยตัวเอง	เป้าหมาย : ผู้สูงอายุ มีรายได้เพียงพอใน การดำรงชีวิต	เป้าหมาย : ผู้สูงอายุได้รับการ ดูแลจากลูกหลาน เพื่อนบ้าน และได้ปฏิบัติกิจทางศาสนา	เป้าหมาย : ผู้สูงอายุ อาศัยอยู่ในบ้านที่ เหมาะสมและ ปลอดภัย
กลุ่มที่ 1 มีศักยภาพ	ดี ทั้งด้าน สุขภาพและ ด้านสังคม (1 ทุกด้าน)	ส่งเสริม ศักยภาพ และ ป้องกัน	ผู้มีบทบาทหลัก : อปท. ผู้มีบทบาทรอง : รพ.สต. โรงพยาบาล โรงพยาบาลจิตเวช  วิธีการ : 1. สร้างความรู้ความ เข้าใจและการ ป้องกันภาวะซึมเศร้า กับผู้สูงอายุ	ผู้มีบทบาทหลัก : รพ.สต. โรงพยาบาล อสม. ผู้มีบทบาทรอง : อปท.  วิธีการ : 1. ประสานงานใน การตรวจสอบสุขภาพ ประจำปี 2. ส่งเสริมการ	ผู้มีบทบาทหลัก : อปท. ผู้มีบทบาทรอง : ครอบครัว ลูกหลาน  วิธีการ : 1. จัดตั้งกองทุน สะสมทรัพย์เพื่อจัด สวัสดิการในพื้นที่ 2. ส่งเสริมการ	ผู้มีบทบาทหลัก : ครอบครัว ลูกหลาน ผู้มีบทบาทรอง : เพื่อนบ้าน คนในชุมชน บริษัทห้างร้าน และ อปท.  วิธีการ : 1. จัดกิจกรรมนันทนาการ เพื่อสืบสานสัมพันธ์ภาพของ วัยเด็ก และวัยชรา 2. มอบประกาศเกียรติคุณแก่ ผู้ดูแลผู้สูงอายุดีเด่น	ผู้มีบทบาทหลัก : อปท. ผู้มีบทบาทรอง : สถาบันอาชีวศึกษา  วิธีการ : 1. ส่งเสริมความรู้ใน การจัด สภาพแวดล้อมที่ เหมาะสมและ ปลอดภัยให้แก่

กลุ่ม	ลักษณะจากการประเมิน	ลักษณะบริการ	วิธีการและตัวอย่างการจัดบริการสวัสดิการสังคม				
			สุขภาพจิต เป้าหมาย : ผู้สูงอายุ มีอารมณ์แจ่มใส ไม่ มีภาวะซึมเศร้า	สุขภาพกาย เป้าหมาย : ผู้สูงอายุ ทำกิจกรรมในบ้าน และนอกบ้านได้ ด้วยตัวเอง	เศรษฐกิจ เป้าหมาย : ผู้สูงอายุ มีรายได้เพียงพอใน การดำรงชีวิต	การสนับสนุนทางสังคม เป้าหมาย : ผู้สูงอายุได้รับการ ดูแลจากลูกหลาน เพื่อนบ้าน และได้ปฏิบัติกิจทางศาสนา	สิ่งแวดล้อม เป้าหมาย : ผู้สูงอายุ อาศัยอยู่ในบ้านที่ เหมาะสมและ ปลอดภัย
			3. ทำโครงการพบปะ สังสรรค์และออก กำลังกายของ ผู้สูงอายุในชุมชน เพื่อป้องกันภาวะ ซึมเศร้า 4. ส่งเสริมให้ ผู้สูงอายุที่มี สุขภาพจิตดีเป็นผู้ ถ่ายทอด ประสบการณ์สู่คน รุ่นต่างๆและจิตอาสา สู่เพื่อนวัยเดียวกัน	ออกกำลังกาย ด้วยตัวเองของ ผู้สูงอายุ เช่น ฮูลาฮูป การใช้หนัง ยาง การแกว่งแขน เป็นต้น 3. ให้ความรู้ด้าน การรับประทาน และหลีกเลี่ยง อาหารตามวัย	ช่วยเหลือด้าน เศรษฐกิจจากกลุ่มมี ศักยภาพสู่กลุ่มที่ ต้องการความ ช่วยเหลือ 3. ให้ความรู้ด้านการ ออมและการหา รายได้เพิ่มเพื่อสร้าง หลักประกันยามชรา ภาพ	3. จัดอบรมและให้ความรู้ ด้านพัฒนาการและการ เปลี่ยนแปลงในวัยสูงอายุ ให้แก่ผู้ดูแลและอาสาสมัคร 4. ส่งเสริมศักยภาพของ ผู้สูงอายุกลุ่มนี้ด้วยการดูแล ผู้สูงอายุด้วยกันเองแบบ 1 ต่อ 1 (Buddy)	ผู้สูงอายุและดูแล 2. ค้นหาและใช้ ประโยชน์จากภูมิ ปัญญาท้องถิ่นด้าน สภาพแวดล้อม ผู้สูงอายุ เช่น ส้วม ห้อยขาจากถังสีทา บ้าน รววจับทางเดิน จากไม้ไผ่ เป็นต้น

กลุ่ม	ลักษณะจากการประเมิน	ลักษณะบริการ	วิธีการและตัวอย่างการจัดบริการสวัสดิการสังคม				
			สุขภาพจิต เป้าหมาย : ผู้สูงอายุ มีอารมณ์แจ่มใส ไม่ มีภาวะซึมเศร้า	สุขภาพกาย เป้าหมาย : ผู้สูงอายุ ทำกิจกรรมในบ้าน และนอกบ้านได้ ด้วยตัวเอง	เศรษฐกิจ เป้าหมาย : ผู้สูงอายุ มีรายได้เพียงพอใน การดำรงชีวิต	การสนับสนุนทางสังคม เป้าหมาย : ผู้สูงอายุได้รับการ ดูแลจากลูกหลาน เพื่อนบ้าน และได้ปฏิบัติกิจทางศาสนา	สิ่งแวดล้อม เป้าหมาย : ผู้สูงอายุ อาศัยอยู่ในบ้านที่ เหมาะสมและ ปลอดภัย
กลุ่มที่ 2 ช่วยเหลือ ตัวเองได้บ้าง	ดี เพียงด้านใดด้านหนึ่ง	ดี	ผู้มีบทบาทหลัก : อปท. ผู้มีบทบาทรอง : รพ.สต. โรงพยาบาล โรงพยาบาลจิตเวช	มีบทบาทหลัก : รพ.สต. โรงพยาบาล อสม. ผู้มีบทบาทรอง : อปท.	ผู้มีบทบาทหลัก : อปท. ผู้มีบทบาทรอง : เจ้าของกิจการใน พื้นที่ สำนักงาน จัดหางานจังหวัด	ผู้มีบทบาทหลัก : ครอบครัว ลูกหลาน ผู้มีบทบาทรอง : เพื่อนบ้าน คนในชุมชน บริษัทห้างร้าน และ อปท.	ผู้มีบทบาทหลัก : อปท. ผู้มีบทบาทรอง : สถาบันอาชีวศึกษา
ด้านสังคมดี หรือด้านสุขภาพ ดี เพียงด้านเดียว	ส่งเสริม ในด้านที่ดี และ ป้องกัน แก้ไข ในด้านที่ไม่ดี		พิจารณาบริการสวัสดิการสังคมในกลุ่มที่1 มีศักยภาพในด้านที่ดี และ บริการสวัสดิการสังคมในกลุ่มที่ 2 และ 3 ในด้านที่ไม่ดี				

กลุ่ม	ลักษณะจากการประเมิน	ลักษณะบริการ	วิธีการและตัวอย่างการจัดบริการสวัสดิการสังคม				
			สุขภาพจิต เป้าหมาย : ผู้สูงอายุ มีอารมณ์แจ่มใส ไม่ มีภาวะซึมเศร้า	สุขภาพกาย เป้าหมาย : ผู้สูงอายุ ทำกิจกรรมในบ้าน และนอกบ้านได้ ด้วยตัวเอง	เศรษฐกิจ เป้าหมาย : ผู้สูงอายุ มีรายได้เพียงพอใน การดำรงชีวิต	การสนับสนุนทางสังคม เป้าหมาย : ผู้สูงอายุได้รับการ ดูแลจากลูกหลาน เพื่อนบ้าน และได้ปฏิบัติกิจทางศาสนา	สิ่งแวดล้อม เป้าหมาย : ผู้สูงอายุ อาศัยอยู่ในบ้านที่ เหมาะสมและ ปลอดภัย
ดี		ป้องกัน	วิธีการ : 1. ส่งคัดกรองโรค และการให้คำปรึกษา ใน รพ. สด. หรือ นักจิตวิทยา 2. สร้างความรู้ความ เข้าใจและการ ป้องกันภาวะซึมเศร้า กับผู้สูงอายุและ ผู้ดูแล 3. จัดหาอาสาสมัคร จากทั้งวัยสูงอายุและ วัยเด็กในการเยี่ยม	วิธีการ : 1. ประสานงานใน การตรวจสุขภาพ ประจำปีและโรค ร้ายแรงที่ต้องเสีย ค่าใช้จ่ายเพิ่ม 2. ส่งเสริมให้ ผู้สูงอายุไปพบ แพทย์อย่าง สม่ำเสมอตาม ตารางนัด 3. ส่งเสริมการออก กำลังกายและ	วิธีการ : 1. ส่งเสริมการมีงาน ทำและการมีอาชีพ ในวัยสูงอายุเหมือน กลุ่มที่ 3	วิธีการ : 1. จัดบริการรถ ของ อปท. ในการพบแพทย์ตามนัดและ ส่งต่อฉุกเฉินในผู้สูงอายุที่มี โรคเรื้อรัง 2. จัดหาเตียงใส่ยาและ แนะนำการทานยาให้ครบ ตามที่แพทย์สั่ง 3. ส่งเสริมและให้ ประกาศนียบัตรแก่ลูกหลาน และเพื่อนบ้านที่ดูแลเอาใจใส่ ผู้สูงอายุ	วิธีการ : 1. ตรวจสอบสภาพบ้าน ที่ไม่เหมาะสมกับ การใช้ชีวิตอิสระ ของผู้สูงอายุ 2. ชี้แจงและส่งเสริม ให้ผู้ดูแลปรับปรุง สภาพบ้านผู้สูงอายุ โดยการใช้ภูมิปัญญา ท้องถิ่น 3. ประสาน หน่วยงาน เช่น สพส. สถาบันอาชีวศึกษา
ทั้งด้านสุขภาพและด้านสังคม (2 ทุกด้าน)							

กลุ่ม	ลักษณะจาก การประเมิน	ลักษณะบริการ	วิธีการและตัวอย่างการจัดบริการสวัสดิการสังคม				
			สุขภาพจิต เป้าหมาย : ผู้สูงอายุ มีอารมณ์แจ่มใส ไม่ มีภาวะซึมเศร้า	สุขภาพกาย เป้าหมาย : ผู้สูงอายุ ทำกิจกรรมในบ้าน และนอกบ้านได้ ด้วยตัวเอง	เศรษฐกิจ เป้าหมาย : ผู้สูงอายุ มีรายได้เพียงพอใน การดำรงชีวิต	การสนับสนุนทางสังคม เป้าหมาย : ผู้สูงอายุได้รับการ ดูแลจากลูกหลาน เพื่อนบ้าน และได้ปฏิบัติกิจทางศาสนา	สิ่งแวดล้อม เป้าหมาย : ผู้สูงอายุ อาศัยอยู่ในบ้านที่ เหมาะสมและ ปลอดภัย
			เขียนผู้สูงอายุที่มีความเสี่ยงซึมเศร้า	การดูแลสุขภาพเป็นกลุ่มย่อยๆ ใน ระแวกที่ผู้สูงอายุ อาศัยอยู่ใกล้เคียง กัน 4. ส่งเสริมให้เกิด จิตอาสาและ อาสาสมัครในกลุ่ม ผู้ดูแลผู้สูงอายุ โดย การสลับเวรในการ ดูแลในกลุ่มของ ตนเอง		4. จัดกิจกรรมนันทนาการ ระหว่างช่วงวัยต่างๆกับ ผู้สูงอายุเป็นกลุ่มย่อยใน ระแวกเดียวกันเพื่อเสริมสร้าง สัมพันธภาพของคนใน ระแวกเดียวกันในการดูแล ช่วยเหลือผู้สูงอายุ 5. หากมีภาวะทุพพลภาพควร ส่งเสริมให้มีการปฏิบัติ ศาสนกิจที่บ้าน เช่น ธรรมะ ข้างเตียง ยืมอุปกรณ์ธรรมะ เป็นต้น	ในการปรับปรุงบ้าน ให้สามารถใช้ชีวิต อิสระได้อย่าง ปลอดภัย

